

การจัดการความรู้ขององค์กร (Knowledge Management: KM)
เรื่อง “ปัญหา/อุปสรรค แนวทางความช่วยเหลือ และกลวิธีสู่ความสำเร็จ
เพื่อให้ นักวิจัยสามารถเขียนตีพิมพ์บทความการศึกษานักวิจัย
ได้ประสบความสำเร็จ”
(ประสบการณ์และมุมมองจากคณาจารย์นักวิจัยและบัณฑิตศึกษา)

งานบริหารการวิจัยฯ
คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การจัดการความรู้ขององค์กร (Knowledge Management: KM)
เรื่อง “ปัญหา/อุปสรรค แนวทางความช่วยเหลือ และกลวิธีสู่ความสำเร็จ
เพื่อให้นักวิจัยสามารถเขียนตีพิมพ์บทความการศึกษานักวิจัย
ได้ประสบผลสำเร็จ”
(ประสบการณ์และมุมมองจากคณาจารย์นักวิจัยและบัณฑิตศึกษา)

คำนำ

การจัดการความรู้ขององค์กร หรือ knowledge management (KM) ในประเด็นการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน เรื่อง “ปัญหา/อุปสรรค แนวทางความช่วยเหลือ และกลวิธีสู่ความสำเร็จ” นั้นเป็นการรวบรวมประสบการณ์ความรู้และมุมมองจากคณาจารย์นักวิจัย บุคลากร และบัณฑิตศึกษา ทั้ง 4 สาขาวิชาชีพของคณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้แก่ สาขาวิชาเทคนิคการแพทย์ สาขาวิชารังสีเทคนิค สาขาวิชากายภาพบำบัด และ สาขาวิชากิจกรรมบำบัด เพื่อมุ่งสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ขององค์กรที่ว่า “คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีความเป็นเลิศด้านวิชาชีพและการวิจัยในระดับสากล” และถือเป็นการดำเนินการตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยหนึ่งในเก้าแห่งของนโยบายมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ

คู่มือการจัดการความรู้ขององค์กร (KM) ด้านการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน ในประเด็นเรื่อง “ปัญหา/อุปสรรค แนวทางความช่วยเหลือ และกลวิธีสู่ความสำเร็จ” เพื่อให้ นักวิจัยสามารถเขียนตีพิมพ์บทความการศึกษานักวิจัยได้ประสบความสำเร็จ” นี้ ได้รับการจัดทำขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อองค์กรและบุคลากร โดยเฉพาะบุคลากรใหม่ซึ่งได้รวบรวมมุมมองของบัณฑิตศึกษาที่ได้ทำงานร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาเข้าไว้ด้วย เพื่อที่จะได้เป็นแนวทางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการเขียนตีพิมพ์ผลงานให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจแนวทาง มีกลเม็ดเคล็ดลับ และเกิดแนวทางการแก้ปัญหา โดยผ่านช่องทางการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในองค์กร โดยดึงองค์ความรู้และประสบการณ์ที่ฝังอยู่ในตัวบุคคล (tacit knowledge) ให้ได้รับการถ่ายทอดออกมาเป็นรูปธรรมเพื่อประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในองค์กรให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งช่วยให้ย่นระยะเวลาการลองผิดลองถูก เกิดมุมมองที่เป็นรูปธรรม และเกิดการพัฒนาต่อยอดเพื่อความเจริญอย่างยั่งยืนขององค์กรต่อไปอย่างไรก็ตามคู่มือการจัดการความรู้ขององค์กร (KM) ด้านการเขียนตีพิมพ์ผลงานการศึกษานักวิจัยให้ประสบความสำเร็จนี้ อาจเป็นประโยชน์ต่อส่วนงานหรือองค์กรอื่นๆ ได้เช่นกัน โดยเฉพาะองค์กรที่ลักษณะธรรมชาติและบริบทที่ใกล้เคียงกันเพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบในการวางแผนและออกแบบการพัฒนาองค์กรตามความเหมาะสมได้

อย่างไรก็ตามคู่มือการจัดการความรู้ขององค์กร (KM) นี้ อาจยังไม่สมบูรณ์ที่สุด เนื่องจากบริบทขององค์กร ข้อจำกัด และสภาพแวดล้อมภายนอก (เช่น นโยบายของประเทศ สภาวะการแข่งขันของโลก กระแสโลกาภิวัตน์) มีการเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลาขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่ดำเนินไป ดังนั้นการนำไปประยุกต์ใช้กับประสบการณ์ของบุคคลอย่างเหมาะสม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในประเด็นมุมมองต่างๆ อย่างมีส่วนร่วมโดยพร้อมเพรียงกัน จะเป็นรัฐนาวาที่มีพลังในการขับเคลื่อนองค์กรให้รอดหน้าสู่สัมฤทธิ์ผลต่อไปอย่างสมบูรณ์ เพื่อมุ่งสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ขององค์กรต่อไป

งานบริหารการวิจัยฯ คณะเทคนิคการแพทย์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
กรกฎาคม 2560

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	๗
บทนำ	1
กระบวนการในการรวบรวมความรู้ขององค์กร	3
ประมวลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความรู้ขององค์กร	4
ข้อเสนอแนะ	8
บรรณานุกรม	9
ภาคผนวก	ค

บทนำ

สำนักงาน ก.พ.ร. และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2548) ได้ให้คำนิยามของการจัดการความรู้ในองค์กรหรือ Knowledge Management (KM) ว่าเป็นกระบวนการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กรซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสารมาพัฒนาให้เป็นระบบทั้งนี้เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีองค์ความรู้รวมทั้งทำให้เกิดการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพอันจะส่งผลสัมฤทธิ์ให้องค์กรมีความสามารถในเชิงแข่งขันสูงสุดทั้งนี้ความรู้ภายในองค์กรมี 2 ประเภทหลักๆคือ

1. Explicit Knowledge (ความรู้ที่ชัดแจ้ง) ซึ่งเป็นความรู้ที่สามารถรวบรวมถ่ายทอดได้โดยผ่านวิธีต่างๆเช่นสูตร ทฤษฎี ตำรา คู่มือต่างๆบางครั้งเรียกความรู้ประเภทนี้ว่าความรู้แบบรูปธรรมซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วจะถ่ายทอดออกมาในลักษณะการบันทึกแบบลายลักษณ์อักษรที่เห็นได้โดยประจักษ์
2. Tacit Knowledge (ความรู้ที่ฝังอยู่ในคน) ซึ่งเป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์พรสวรรค์หรือสัญชาตญาณของแต่ละบุคคลในการทำความเข้าใจในสิ่งต่างๆซึ่งโดยธรรมชาติแล้วลักษณะขององค์ความรู้ประเภทนี้จะเป็นความรู้ที่ไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดหรือลายลักษณ์อักษรได้โดยง่ายเช่นทักษะ ประสบการณ์ และกลเม็ด เคล็ดลับในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จหรือแนวทางการคิดเชิงวิเคราะห์ เป็นต้นซึ่งความรู้ประเภทนี้จึงเรียกว่าเป็นความรู้แบบนามธรรมไม่มีรูปจำต้องไม่ได้ หรือบางทีเรียกว่า “abstract” ซึ่งจะตรงกันข้ามกับลักษณะแบบรูปธรรม “concrete” ทั้งนี้การจัดการความรู้ในองค์กรเป็นกระบวนการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กรซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสารมาพัฒนาให้เป็นระบบ โดยเฉพาะการรวบรวมองค์ความรู้ที่ฝังอยู่ในคนซึ่งปกติแล้วจับต้องได้ยากให้ถ่ายทอดออกมาเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้นเพื่อประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นโดยประหยัดเวลาและเป็นการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีประสิทธิภาพสูงสุดในเวลาอันจำกัด ท่ามกลางสถานการณ์การแข่งขันขององค์กรอื่นๆ และสิ่งแวดล้อมรอบข้าง

กระบวนการจัดการความรู้หรือ “Knowledge Management Process” (สำนักงาน ก.พ.ร. และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2548)

กระบวนการจัดการความรู้ประกอบด้วย 7 ขั้นตอนซึ่งถือเป็นกระบวนการแบบหนึ่งที่จะช่วยทำให้องค์กรเข้าใจถึงขั้นตอนที่ทำให้เกิดกระบวนการจัดการความรู้หรือพัฒนาการของความรู้ที่จะเกิดขึ้นภายในองค์กร โดยที่ขบวนการทั้ง 7 ขั้นตอน ประกอบด้วยหลักการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1: การบ่งชี้ความรู้โดยพิจารณาว่าวิสัยทัศน์พันธกิจเป้าหมายของคณะฯ คืออะไรและเพื่อให้บรรลุเป้าหมายคณะฯ จำเป็นต้องรู้อะไรขณะนี้คณะฯ มีความรู้อะไรบ้างอยู่ในรูปแบบใดและอยู่ที่ใครบ้าง

ขั้นตอนที่ 2: การสร้างและแสวงหาความรู้โดยการสร้างความรู้ใหม่แสวงหาความรู้จากภายนอกเก็บรักษาความรู้เก่าและกำจัดความรู้ที่ใช้ไม่ได้แล้วเช่น ความรู้ที่ล้าสมัยนำมาใช้กับบริบทปัจจุบันไม่ได้ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3: การจัดความรู้ให้เป็นระบบโดยเป็นการวางโครงสร้างความรู้เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเก็บความรู้อย่างเป็นระบบในอนาคต

ขั้นตอนที่ 4: การประมวลและกลั่นกรองความรู้โดยการปรับปรุงรูปแบบเอกสารให้เป็นมาตรฐานใช้ภาษาเดียวกันและปรับปรุงเนื้อหาให้สมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 5: การเข้าถึงความรู้โดยเป็นการทำให้ผู้ใช้ความรู้นั้นเข้าถึงความรู้ที่ต้องการได้ง่ายและสะดวกเช่นระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT), e-office, หนังสือเวียนบอร์ดประชาสัมพันธ์โต๊ะกาแฟ มุมอ่านหนังสือหรือห้องสมุด เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 6: การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้โดยสามารถทำได้หลายวิธีการเช่น กรณีที่เป็นความรู้ที่ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) คณะฯ อาจจัดทำเป็นรูปเล่มเอกสาร, การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือกรณีที่เป็น Tacit Knowledge อาจจัดทำเป็นระบบทีมข้ามสายงาน, กิจกรรมกลุ่มคุณภาพและนวัตกรรม, ชุมชนแห่งการเรียนรู้, ระบบเพื่อนช่วยเพื่อน (peer support), ระบบพี่เลี้ยง (mentor), การสับเปลี่ยนงาน, การยืมตัว, เวทีแลกเปลี่ยนความรู้ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 7: การเรียนรู้โดยควรทำให้การเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของงานประจำเช่นเกิดระบบการเรียนรู้จากการสร้างองค์ความรู้แล้วนำความรู้ไปใช้สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่และหมุนเวียนต่อไปอย่างต่อเนื่อง

กระบวนการในการรวบรวมความรู้ขององค์กร

กระบวนการรวบรวมองค์ความรู้ขององค์กร หรือ knowledge management (KM) ของคณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในเรื่อง “ทำอย่างไรให้การเขียนตีพิมพ์บทความการศึกษาวิจัยประสบความสำเร็จ: ปัญหา/อุปสรรค แนวทางความช่วยเหลือ และกลวิธีสู่ความสำเร็จ” เพื่อให้ นักวิจัยสามารถเขียนตีพิมพ์บทความการศึกษาวิจัยได้ประสบความสำเร็จ” ในครั้งนี้นั้นเป็นการรวบรวมประสบการณ์ความรู้และมุมมองจากคณาจารย์นักวิจัยและบุคลากรทั้ง 4 สาขาวิชาของคณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้แก่ สาขาวิชาเทคนิคการแพทย์ สาขาวิชารังสีเทคนิค สาขาวิชากายภาพบำบัด และ สาขาวิชากิจกรรมบำบัด โดยใช้วิธีการที่เอื้อต่อบริบทของคณะฯ และบุคลากรของคณะฯ มากที่สุด ซึ่งคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนางานวิจัยของคณะฯ ให้ความเห็นชอบในการจัดกิจกรรมดังกล่าว โดยเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิจาก ศูนย์บริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (รองศาสตราจารย์. ดร. คมกฤต เล็กสกุล (ผู้อำนวยการศูนย์บริหารงานวิจัย) และคุณธรรมณู น่วมอนงค์ (เลขานุการศูนย์บริหารงานวิจัย)) มาบรรยายในหัวข้อที่น่าสนใจและสอดคล้องกับประเด็น KM ดังกล่าวโดยวิเคราะห์ถึงจำนวนผลงานตีพิมพ์ของมหาวิทยาลัย การจัดอันดับมหาวิทยาลัย (university ranking) และผลงานตีพิมพ์ของคณะเทคนิคการแพทย์ ตลอดจนการสมนาคุณผลงานตีพิมพ์ เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้แก่ นักวิจัย หลังจากการบรรยายพิเศษโดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ จึงเป็นการเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กลุ่มย่อย ณ ห้องบรรยายศิษย์เก่าสัมพันธ์ เพื่อที่ทุกคนจากทั้ง 4 สาขาวิชาจะได้พบปะกัน มีโอกาสรับประทานอาหารร่วมกัน และมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เสนอข้อคิดเห็น และแบ่งปันประสบการณ์ร่วมกัน โดยมี modulator ร่วมกับประธานกลุ่มคอยช่วยกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างทั่วถึง โดยบุคลากรสามารถแสดงความคิดเห็นผ่านการบอกเล่า อภิปรายให้ความเห็น หรือเขียนข้อความติดกระดานความเห็นด้วยกระดาษ post-it เพื่อให้ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ที่สำคัญ ระหว่างนี้เลขานุการหรือตัวแทนกลุ่มได้จับบันทึกประเด็นการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากสมาชิกกลุ่มเพื่อสรุปรวบรวม และในช่วงสุดท้ายของกิจกรรมการเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นั้น แต่ละกลุ่มย่อยก็ได้นำเสนอประเด็นต่างๆ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทั้งคณะฯ

ประมวลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความรู้ขององค์กร

ประเด็น “ทำอย่างไรให้การเขียนตีพิมพ์บทความการศึกษาวิจัยประสบความสำเร็จ: ปัญหา/อุปสรรค แนวทางความช่วยเหลือ และกลวิธีสู่ความสำเร็จเพื่อให้นักวิจัยสามารถเขียนตีพิมพ์บทความการศึกษาวิจัยได้ประสบผลสำเร็จ”

ในด้านประเด็นปัญหาอุปสรรคที่สำคัญในการเขียนตีพิมพ์บทความการศึกษาวิจัยนั้นอาจารย์นักวิจัยรุ่นใหม่คิดว่า ตนเองไม่ค่อยมีเวลาเนื่องจากภาระงานสอนมาก อีกทั้งไม่สามารถจัดสรรเวลาในการเขียนงานวิจัยได้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังขาดทักษะและขาดประสบการณ์ในการเขียน โดยเฉพาะหากต้องเขียนตีพิมพ์ในวารสารนานาชาติที่ต้องเขียนเป็นภาษาอังกฤษจะมีข้อจำกัดด้านภาษาร่วมด้วย นอกจากนี้ยังขาดประสบการณ์ในการตอบข้อคำถามจาก reviewers ตลอดจนยังไม่มีประสบการณ์ในการเลือกวารสารให้ตรงกับงานที่จะส่งตีพิมพ์ หลายวารสารใช้เวลาในการพิจารณา กลับรอนานและอัตราการ rejection สูง บางวารสาร online ที่มีค่า impact factor สูงมักมีค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์ในอัตราที่แพง นอกจากนี้นักวิจัยบางส่วนอ้างว่าขาดแรงจูงใจในการเขียนผลงานวิจัยเพราะปัญหาด้านการเงินและภาระครอบครัว และบรรยากาศการทำงานไม่เอื้ออำนวยต่อการเขียนงาน

สำหรับอาจารย์นักวิจัยรุ่นใหม่ที่ประสบการณ์ยังไม่ค่อยมีนั้นการทำงานเป็นทีม หรือการมีอาจารย์นักวิจัยพี่เลี้ยง (mentor) เป็นที่ปรึกษาในประเด็นต่างๆ นับว่ามีความสำคัญยิ่งในการช่วยย่นระยะเวลาในการลองผิดลองถูก และเป็นการพัฒนามุมมองและแนวคิดทางการศึกษาวิจัยได้เป็นอย่างดี หรือแม้แต่การอุทิศตนเข้าไปช่วยทำวิจัยหรือเป็นนักวิจัยร่วมกับผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่น่าสนใจก็เป็นแนวทางที่ดีเช่นกันและเป็นกุญแจสำคัญที่จะช่วยรับรองความสำเร็จของผลงานได้ค่อนข้างดีทีเดียว แต่ปัญหาที่นักวิจัยรุ่นใหม่มักประสบคืออาจารย์นักวิจัยรุ่นใหม่มักจะไม่ค่อยมี connection กับ mentors ในสาขาที่สนใจ และอาจารย์นักวิจัยรุ่นใหม่บางท่านจบจากสาขาที่ไม่ตรงกับแขนงวิชา ที่สังกัดทำให้ต้องใช้เวลาค่อนข้างมากในการเสาะแสวงหา mentor นอกจากนี้การที่มีอาจารย์นักวิจัยพี่เลี้ยงที่มีศักยภาพมีส่วนช่วยอย่างมากให้ประสบความสำเร็จในการเขียนผลงานวิจัยเพื่อตีพิมพ์ ซึ่งคณะฯ อาจใช้การแต่งตั้งอาจารย์นักวิจัยพี่เลี้ยงและกลุ่มวิจัยในสังกัดให้แก่อาจารย์นักวิจัยรุ่นใหม่อย่างเป็นทางการเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเกื้อกูลงานวิจัยที่มีความสนใจร่วมกัน ในขณะเดียวกันอาจารย์นักวิจัยรุ่นใหม่ควรแสดงถึงความมุ่งมั่นโดยพยายามเข้าหาอาจารย์นักวิจัยพี่เลี้ยงก่อน เพื่อแสดงความมุ่งมั่นและความสนใจที่แน่วแน่ เป็นต้น นอกจากนี้การทำงานร่วมกับศาสตราจารย์อาคันตุกะ (visiting professor), อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ เช่น PHPT หรือ visiting staff (staff exchange) ล้วนมีส่วนช่วยอย่างมากในการประสบความสำเร็จด้านการเขียนผลงานตีพิมพ์ นอกจากนี้แล้วการจัด workshop ด้านการเขียน manuscript และการตอบผู้ทรงคุณวุฒิ (response to reviewers) น่าจะเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ทำให้ความช่วยเหลือแก่นักวิจัยในการพัฒนาทักษะการเขียนผลงานตีพิมพ์

สำหรับประเด็นที่สำคัญที่สุดอีกประการหนึ่งคือการจัดสรรเวลาโดยไม่มีข้ออ้างอื่น เพราะทำไมหลายๆ คนในสายงานด้าน academic นี้จึงสามารถทำได้ทุกๆ ที่มีเวลา 24 ชั่วโมงเท่ากัน นอกจากนี้การที่อาจารย์จะสามารถรักษาสภาพการเป็นอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ประจำหลักสูตร/อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร หรืออาจารย์ที่มีคุณสมบัติในการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก/ที่ปรึกษาร่วมได้ล้วนต้องมีผลงานตีพิมพ์ต่อเนื่อง นอกจากนี้แล้วผลงานการตีพิมพ์ดังกล่าวจะกลายเป็น track record ที่สำคัญสำหรับการประสบความสำเร็จในการขอทุนวิจัย การขอตำแหน่งทางวิชาการ และการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน อีกด้วย ทั้งนี้การปรับทัศนคติเชิงบวก (positive mind set) การทำงานเป็นทีม การตั้งเป้าความสำเร็จในการเขียนผลงานตีพิมพ์ (goal setting) การทำงานร่วมกับ mentor ก็เป็นแนวทางหนึ่งในการจะผลักดันงานเขียน manuscript ดังกล่าวให้ประสบผลสัมฤทธิ์ ซึ่งแนวทางดังกล่าวจะเป็นการฝึกปรีพร้อม และส่งเสริมทักษะให้เพิ่มพูนต่อไป เช่นเดียวกันกับบัณฑิตศึกษาการตีพิมพ์ผลงานคือเป้าหมายสู่ความสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ซึ่งเป็นสิ่งที่เลี้ยงมิได้ถึงเป้าที่ต้องไปให้ถึงดังกล่าวภายในกรอบระยะเวลาของหลักสูตร

แนวทางความช่วยเหลือที่อาจารย์นักวิจัยรุ่นใหม่ต้องการ

อาจารย์นักวิจัยรุ่นใหม่บางส่วนยังไม่มีทักษะและประสบการณ์ในการเขียนตีพิมพ์ผลงานในวารสารที่มี impact factor สูงๆ ซึ่งการทำงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ (เช่น visiting professor/staff exchange) ซึ่งอาจผ่านโครงการความร่วมมือ หรือ MOU ตลอดจนการจัดอาจารย์นักวิจัยพี่เลี้ยง (mentor) ให้ช่วยกำกับดูแลให้ความช่วยเหลือ การจัดสังกัดกลุ่มวิจัย ให้แก่อาจารย์นักวิจัยรุ่นใหม่ การจัดอบรมการเขียนผลงานวิจัยเพื่อตีพิมพ์ การจัดอบรมพบปะอาจารย์นักวิจัยระดับแนวหน้าที่มีประสบการณ์และประสบความสำเร็จในการตีพิมพ์วารสารที่มี impact factor สูงๆ จะช่วยให้อาจารย์นักวิจัยรุ่นใหม่เกิดแรงบันดาลใจ พัฒนาทักษะ และเกิดการพัฒนาด้านแบบในการเขียน manuscript ให้ประสบความสำเร็จต่อไป ทั้งนี้คณะฯ อาจพิจารณาเพิ่มทุน/งบประมาณสนับสนุนการการตีพิมพ์ผลงานจากภายในคณะฯ (เช่น สนับสนุนค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์ สมนาคุณผลงานตีพิมพ์ เป็นต้น) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการทำงานวิจัยที่มีศักยภาพของอาจารย์นักวิจัยต่อเนื่อง

ทั้งนี้ นักวิจัยต้องตั้งใจ ทุ่มเท และตั้งใจในการเขียนผลงานตีพิมพ์ (first draft) ตลอดจนการกำหนดกรอบระยะเวลาของการดำเนินงานวิจัยและการเขียนงานในแต่ละส่วนย่อย โดยควรอย่างยิ่งที่ต้องขอรับการวิพากษ์จากผู้ร่วมทีมวิจัยหรือผู้มีประสบการณ์มาก่อน (peer-reviews) ก่อนการส่งยื่นส่งผลงาน สำหรับผลงานตีพิมพ์ที่เป็นภาษาอังกฤษ ควรต้องมีการตรวจเช็คภาษาให้เหมาะสม (ใช้บริการจากศูนย์บริหารการวิจัย-สำนักพิมพ์ศูนย์หนังสือ มช. ที่คุณไปรยา [cmupress.th@gmail.com] ได้ฟรี) ทั้งนี้หากมีผู้เชี่ยวชาญทางภาษาอยู่ในทีมวิจัย (เช่น ผู้เชี่ยวชาญ PHPT, ผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ เช่น visiting professor, visiting staff exchange) ก็จะเป็นการช่วยพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือและการทำงานร่วมกันระหว่างสถาบัน หากนักวิจัยประสงค์จะใช้บริการการตรวจภาษาจากแหล่งภายนอกอื่น ภาควิชาฯ/คณะฯ อาจมีโครงการมารองรับในกิจกรรมดังกล่าวตามความเหมาะสม หรืออาจจัดเป็นโครงการเสริมทักษะด้านการเขียนภาษาอังกฤษ (scientific research writing) ก็เป็นส่วนที่ดียิ่ง

นอกจากนี้แล้วงานตีพิมพ์ผลงานที่ดีควรตระหนักถึงจริยธรรมการศึกษาวิจัยในมนุษย์หรือสัตว์/สิ่งแวดล้อมไว้ด้วย โดยควรขอการรับรองเชิงจริยธรรมการศึกษาวิจัยไว้ก่อนการดำเนินการวิจัย และควรระบุให้ชัดเจนใน manuscript ถึงการรับรองเชิงจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์หรือในสัตว์ (พร้อมระบุหมายเลขที่ได้รับการอนุมัติ) และการขอความยินยอมจากอาสาสมัครเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นต้น

กลยุทธ์ที่จะช่วยให้การเขียนข้อเสนอโครงการสำหรับขอทุนวิจัยของอาจารย์นักวิจัยรุ่นใหม่ประสบความสำเร็จ

ในด้านกลเม็ดเคล็ดลับหรือกลยุทธ์ที่จะช่วยให้ประสบความสำเร็จในการเขียนตีพิมพ์ผลงานนั้นคณาจารย์นักวิจัยและบุคลากรให้ความเห็นว่าภาควิชาฯ/คณะฯ/มหาวิทยาลัยควรมีระบบสนับสนุนที่เหมาะสมกับความต้องการที่เพิ่มขึ้น ทั้งด้านการจัดอบรมทักษะที่เกี่ยวข้อง การช่วยเหลือด้านการตรวจภาษา การมีเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับผู้เชี่ยวชาญทั้งในและต่างประเทศ การสมนาคุณและการสนับสนุนการตีพิมพ์ผลงานเพื่อสร้างแรงจูงใจและลดภาระแก่นักวิจัย

อย่างไรก็ตามนักวิจัยเองต้องมีความมุ่งมั่นในการตั้งเป้าหมายการตีพิมพ์ผลงานให้สำเร็จ ถ้าที่จะเข้าหา mentor เพื่อขอความช่วยเหลือ และการมีนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาอาจช่วยให้การบริหารจัดการเวลาที่มีจำกัดของอาจารย์มีประสิทธิภาพมากขึ้นเนื่องจากมีผู้ช่วยวิจัย (นักศึกษา) และมีกรอบระยะเวลาที่ชัดเจนจากระบบบัณฑิตศึกษาที่ต้องจบและตีพิมพ์ผลงานเป็นข้อกำหนด นอกจากนี้แล้วการมีฐานข้อมูลวารสารใดมี scope งานด้านใด และมีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมเท่าใด ก็จะช่วยให้การตัดสินใจในการส่งผลงานเป็นไปได้อย่างคล่องตัวขึ้น

นอกจากนี้ควรให้อาจารย์นักวิจัยพี่เลี้ยงหรือเพื่อนร่วมงานอ่านและวิพากษ์เพื่อปรับแก้ก่อนส่งผลงานเพื่อตีพิมพ์ อนึ่งการฝึกฝนประสบการณ์จากการเขียนผลงานตีพิมพ์เล็กๆ เช่น บทความสำหรับงานประชุมวิชาการ ตีพิมพ์ในวารสารในประเทศหรือวารสารนานาชาติที่ impact factor ไม่สูงมากนักก็จะช่วยสร้างความมั่นใจและช่วยให้การพัฒนาการเขียนตีพิมพ์ให้ดีขึ้นตามลำดับ แต่หากนักวิจัยมีความสามารถดีอยู่แล้วการส่งผลงานตีพิมพ์ไปยังวารสารที่มี impact factor สูงๆ ก็เป็นสิ่งที่ท้าทายเพื่อที่จะได้ชื่อความเห็นดีๆ จาก reviewers เพื่อมาปรับปรุงพัฒนาแบบก้าวกระโดด นอกจากนี้แล้วนักวิจัยควรมีประวัติที่ดีและซื่อสัตย์ (ไม่ลอกเลียนผลงาน “plagiarism” หรือ บิดเบือนข้อมูลที่ตีพิมพ์ “falsification”)

ข้อเสนอแนะ

คู่มือการจัดการความรู้ขององค์กร หรือ knowledge management (KM) ด้านการเขียนตีพิมพ์ผลงานวิจัย เรื่อง “ทำอย่างไรให้การเขียนตีพิมพ์บทความการศึกษาวิจัยประสบความสำเร็จ: ปัญหา/อุปสรรค แนวทางความช่วยเหลือ และกลวิธีสู่ความสำเร็จ” เพื่อให้ นักวิจัยสามารถเขียนตีพิมพ์บทความการศึกษาวิจัยได้ประสบผลสำเร็จ” นี้ นั้น อาจจะยังไม่สมบูรณ์ที่สุดและอาจมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ อย่างไรก็ตามคู่มือการจัดการความรู้ขององค์กรดังกล่าวได้เป็นข้อมูลที่รวบรวมขึ้นตามบริบทขององค์กรในการช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ปัญหา อุปสรรค กลเม็ดเคล็ดลับ และสิ่งที่ต้องการการสนับสนุนช่วยเหลือเพื่อการเขียนตีพิมพ์ผลงานวิจัยของนักวิจัยให้ประสบความสำเร็จอย่างไม่หยุดยั้งและต่อยอดไปสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเชิงลึกและในประเด็นอื่นๆ ที่สำคัญต่อการพัฒนาองค์กรต่อไป

สำหรับประเด็นด้านการเขียนตีพิมพ์ผลงานวิจัยนี้นั้น ปัจจัยสำคัญคือการบริหารจัดการด้านเวลาของนักวิจัย เพื่อให้มีเวลาในการเขียนเค้าโครงนิพนธ์ต้นฉบับ (draft of manuscript) โดยอาศัยความร่วมมือกับทีมวิจัย/หน่วยวิจัย หรือ mentor เพื่อช่วยกันให้ข้อความเห็นเพื่อการปรับแก้ ก่อนส่งผลงานไปยังวารสารเพื่อตีพิมพ์ หากเป็นวารสารนานาชาติ ควรต้องมีการตรวจสอบภาษาด้วย นอกจากนี้ นักวิจัยควรตระหนักถึงมาตรฐานจริยธรรมทางการวิจัยในมนุษย์/สัตว์ด้วย ส่วนขบวนการที่เหลือจากนี้ภาควิชาฯ/คณะฯ/มหาวิทยาลัยจะได้มาสนับสนุนต่อทั้งด้านการจัดอบรมเสริมทักษะแก่นักวิจัย เครือข่ายความร่วมมือ การสนับสนุนค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์ และการสมนาคุณการตีพิมพ์ เป็นต้น เพื่อสร้างขวัญ กำลังใจ และเสริมศักยภาพให้นักวิจัยอย่างต่อเนื่องต่อไป

บรรณานุกรม

Arnold Kransdorff(2008). Knowledge Management : Begging for a bigger role, 2ndedn. New York : Business Expert Press.

Paul Gamble (2001). Knowledge Management : a state of the art guide. Milford :Kogan Page.

Tom Knight (2003). Knowledge Management : a blueprint for delivery : a programme for mobilizing knowledge and building the learning organization. Boston : Butterworth-Heinemann.

ถวัลย์มาศจรัส(2552). นวัตกรรมการศึกษา ชุด KM (Knowledge Management) ภูมิปัญญาสร้างสรรค์การจัดทำ นวัตกรรมการศึกษาและพัฒนาผลงานทางวิชาการ. กรุงเทพฯ : อารักษ์.

สำนักงาน ก.พ.ร. และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2548). คู่มือการจัดทำแผนการจัดการความรู้. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.พ.ร. และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.

ภาคผนวก

ประมวลข้อความเห็นหลัก ประเด็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้าน “ปัญหา/อุปสรรค แนวทางความช่วยเหลือ และ กลวิธีสู่ความสำเร็จเพื่อให้นักวิจัยสามารถเขียนตีพิมพ์บทความการศึกษาวิจัยได้ประสบผลสำเร็จ)”

1. ท่านคิดว่าอะไรที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการการเขียนตีพิมพ์บทความการศึกษาวิจัยให้ประสบความสำเร็จ? (อักษรสีน้ำเงินเป็นความเห็นของบัณฑิตศึกษา)

- ไม่มีเวลา เนื่องจากภาระงานสอนนักศึกษาในระดับปริญญาตรีมีมาก ทำให้ไม่สามารถจัดสรรเวลาในการเขียนงานวิจัยได้อย่างต่อเนื่อง
- ไม่มีเวลาต่อเนื่อง
- การใช้ภาษาอังกฤษ ไม่ใช่ Native speaking ทำให้ยากต่อการเขียนให้ถูกต้องตามหลักภาษา
- ขาดทักษะในการเขียน การเล่าเรื่องงานวิจัยอย่าง Professional
- ค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์สูง
- นักวิจัยขาดประสบการณ์ในการตอบสนองหรือตอบคำถามต่อ Reviewer
- เลือกวารสารที่เหมาะสม ตรงกับเนื้อหาของงานวิจัยได้ยาก
- วารสารใช้เวลาในการตรวจจรีวิวนาน งานวิจัยถูก reject
- Reviewer ที่วารสารเลือกให้มีความเชี่ยวชาญไม่ตรงกับสาขาของงานวิจัย
- ไม่มี Mentor / Mentor ไม่มีเวลาให้ปรึกษา / ไม่มีข้อมูลของ Mentor ที่ตรงกับความต้องการ
- ขาดแรงจูงใจ (เงิน และภาระครอบครัว)
- บรรยากาศ Research environment ไม่เอื้ออำนวย
- เลือก Journal ไม่ถูกและไม่ตรงกับงานของตนเอง
- ขาดประสบการณ์ในการเลือก Journal ที่จะส่งตีพิมพ์
- เป็นผู้วิจัยหน้าใหม่ ไม่มีประสบการณ์ ทำให้มีความน่าเชื่อถือน้อยกว่าผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ
- ขาดประสบการณ์ในการเขียน manuscript
- ใช้เวลาในการพิจารณา manuscript นาน สุดท้ายไม่ได้รับการตีพิมพ์
- ปัญหาเรื่องการใช้ภาษาอังกฤษ

2. ท่านคิดว่าอะไรคือแนวทางความช่วยเหลือที่นักวิจัยต้องการ (อักษรสีน้ำเงินเป็นความเห็นของบัณฑิตศึกษา)

- ลดการจัดกิจกรรมนักศึกษาลง และเพิ่มกิจกรรมที่ส่งเสริมผลักดันให้เกิดการเขียนงานวิจัย
 - จัดอบรมทักษะการเขียนภาษาอังกฤษ
 - คณะฯ สนับสนุนค่าตีพิมพ์ ให้เพิ่มขึ้นจากเดิม 2-3 เท่า (top up จาก มช.)
 - คณะฯ ควรจัดทำข้อมูลของ Mentor อย่างละเอียดเพื่อให้ นักวิจัยสามารถเลือก Mentor ที่ตรงกับความต้องการ และส่งเสริมจัดกิจกรรมให้นักวิจัยรุ่นใหม่ได้มีโอกาสพบปะกับ Mentor ที่นักวิจัยรุ่นใหม่ต้องการ โดยอยู่ในสาขา ความเชี่ยวชาญเดียวกัน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักวิจัยกับ Mentor
 - ให้เวลาสำหรับการเขียน Manuscript (แนวทางแก้ไขสำหรับ ปัญหาการไม่มีเวลาต่อเนื่อง และการขาดบรรยากาศ Research environment)
 - มีผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษในการให้คำปรึกษาและตรวจสอบ Manuscript
 - อาจารย์ที่มีประสบการณ์ (พี่เลี้ยง) ให้คำแนะนำและเป็นพี่ปรึกษา
 - หาข้อมูลของ Journal ว่าตรงกับงานที่จะส่งตีพิมพ์หรือไม่
 - มีการวางแผนการทำวิจัยให้สอดคล้องกับระยะเวลาที่จะส่งตีพิมพ์
- 3.ท่านคิดว่าอะไรเป็นกลเม็ดเคล็ดลับหรือกลยุทธ์ที่จะช่วยให้การเขียนตีพิมพ์บทความการศึกษาวิจัยประสบความสำเร็จ? (อักษรสีน้ำเงินเป็นความเห็นของบัณฑิตศึกษา)
 - สำรวจเก็บข้อมูล Journal ต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการเลือกส่งผลงาน ได้แก่ list of free charge
 - ต้องมีความกล้าที่จะติดต่อ ขอความช่วยเหลือจาก Mentor
 - มีนักศึกษาบัณฑิต
 - มีเครือข่ายวิจัยทั้งในและต่างประเทศ
 - มีระบบการสนับสนุนที่ดีจากคณะฯ และ มช.
 - มีการอบรมให้มีการพัฒนาการเขียน manuscript จากผู้มีประสบการณ์หรือผู้เชี่ยวชาญ เช่น workshop หรือ publication camp